

Zpráva o šetření ve věci kázeňského potrestání

Pan A., nar. xxx, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Znojmo (dále také „stěžovatel“), se na mě obrátil s podnětem, ve kterém namítal nepřiměřenost dvou kázeňských trestů, které mu byly v dotčené věznici uloženy. Namítal také nespojení obou kázeňských řízení, čímž měla být porušena zásada hospodárnosti řízení.

A. Shrnutí závěrů

Věznice Znojmo nepochybila při kázeňském potrestání stěžovatele rozhodnutím ze dne 21. 7. 2017 a rozhodnutím ze dne 15. 8. 2017.

Věznice Znojmo nepochybila, když v daném případě nespojila paralelní kázeňská řízení do jednoho, ačkoliv teoreticky existovala (v rozporu s názorem věznice) možnost využití institutu spojení řízení.

B. Skutková zjištění

Záznam o prvním přestupku byl dle dokumentace kázeňského řízení sepsán dne 17. 7. 2017, rozhodnutí o uložení kázeňského trestu bylo vydáno dne 15. 8. 2017. Záznam o druhém přestupku byl sepsán dne 21. 7. 2017, rozhodnutí o uložení druhého dotčeného kázeňského trestu bylo vydáno téhož dne, tedy 21. 7. 2017.

B.1 Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 15. 8. 2017¹

Stěžovateli byl rozhodnutím ze dne 15. 8. 2017 uložen kázeňský trest pokuty ve výši 200 Kč. Kázeňský přestupek spočíval v tom, že se stěžovatel během návratu z pracoviště s volným pohybem mimo věznici nedovoleně vzdálil z povolené trasy a navštívil obchod se smíšeným zbožím, kde si neprokázaným způsobem pořídil dvě nespécifikované PET lahve s tekutinou. Tím dle věznice porušil základní povinnosti odsouzeného,² když porušil pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby České republiky.

B.2 Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 21. 7. 2017³

Stěžovateli byl rozhodnutím ze dne 21. 7. 2017 uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na dobu 14 dnů s výjimkou doby stanovené k plnění programu zacházení, přičemž kázeňský trest byl uložen podmíněně se zkušební dobou 6 měsíců. Kázeňský přestupek spočíval v tom, že stěžovatel měl v držení záznamové médium (flashdisk), který neodevzdal do úschovy věznice, tím porušil zákon o výkonu trestu.⁴

---

1 Čj. aaa.

2 Ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

3 Čj. bbb.

4 Ustanovení § 28 odst. 2 písm. j) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů: „Odsouzený je povinen odevzdat do úschovy věznice věci, jejichž držení s ohledem na jejich cenu, množství nebo způsob používání je zakázáno nebo je v rozporu s účelem výkonu trestu.“

Stěžovatel v záznamu o kázeňském přestupku výslovně souhlasil s tím, že flashdisk minimálně vynesl z oddílu D mimo věznici, a to v době, kdy měl ředitelkou věznice povoleno přerušení výkonu trestu (jako forma odměny).⁵ Dále v kázeňském řízení tvrdil, že ale není vlastníkem dotčené věci. To však nic nemění na tom, že porušil povinnost odsouzeného, když neodevzdal věc, kterou neměl povolenou a která je způsobilá narušit účel výkonu trestu.

C. Právní hodnocení

C.1 Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 15. 8. 2017

V případě prvního kázeňského přestupku stěžovatel porušil zákon tím, že se v době povolení volného pohybu mimo věznici odchýlil od trasy, pro kterou byl volný pohyb povolen (tedy věznice-pracoviště a zpět),⁶ a to za účelem návštěvy prodejny.

Stěžovatel se v kázeňském řízení bránil námitkou (zjednodušeně), že do prodejny v minulosti chodil vícekrát v doprovodu zaměstnance pracoviště, kam byl přidělen, a nákupy souvisely s provozem dané společnosti či občerstvením pracovníků. V rámci stížnosti proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu vnesl několik dalších námitek, které byly v rámci rozhodnutí o stížnosti, dle mého názoru, dostatečně vypořádány.

Kázeňské řízení naplnilo zákonné požadavky⁷ a kázeňský trest považuji za přiměřený.⁸

C.2 Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 21. 7. 2017

Co se týká druhého kázeňského přestupku, odsouzený je povinen odevzdat do úschovy věznice věci, jejichž držení s ohledem na jejich cenu, množství nebo způsob používání je zakázáno nebo je v rozporu s účelem výkonu trestu.⁹

Mám za to, že stěžovatel věděl, případně vědět měl a mohl, že flashdisk je věc podléhající schválení. Rozhodně se nejedná o věc, kterou odsouzení ve výkonu trestu běžně disponují. To postačuje ke spáchání kázeňského přestupku z nedbalosti.¹⁰

Nestandardní věci, za které je, z mého pohledu, flashdisk možno považovat, podléhají schvalovacímu procesu. Podle § 4 odst. 4 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů: „O ponechání jiných věcí rozhoduje ředitel věznice nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby České republiky.“ Toto povolení stěžovatel k nakládání s flashdiskem neměl.

---

5 Ustanovení § 56 odst. 1 zákona o výkonu trestu: „V případě úspěšného plnění programu zacházení a dosahování účelu výkonu trestu může ředitel věznice formou odměny přerušit výkon trestu odsouzenému až na 20 dnů během kalendářního roku. Doba přerušování se počítá do výkonu trestu.“

6 Ustanovení § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu.

7 Ustanovení § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu.

8 Ustanovení § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu.

9 Ustanovení § 28 odst. 2 písm. j) zákona o výkonu trestu.

10 KALVODOVÁ, Věra. *Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 146–147.

O tom, že flashdisk není standardně drženou věcí v případě odsouzených, svědčí např. § 33 odst. 1 řádu výkonu trestu upravující obsah nárokového balíčku: „V případě, že balíček obsahuje cennosti, peníze, zbraně a střelivo, mobilní telekomunikační techniku, telekomunikační a radiokomunikační techniku, **záznamovou a výpočetní techniku a její součásti**, (...) vrátí se balíček nebo jeho nepředaná část odesílateli, nezakládá-li obsah balíčku nebo jeho nepředaná část důvodné podezření ze spáchání přestupku anebo trestného činu odesílatelem balíčku, jako nová zásilka na náklady odsouzeného, pokud k vrácení nedošlo již při návštěvě.“

Kázeňské řízení naplnilo zákonné požadavky¹¹ a kázeňský trest považuji za přiměřený.¹² Věznice zohlednila dosavadní bezproblémový přístup k výkonu trestu, což odráží fakt, že trest byl uložen podmíněně.

C.3 Námitka nespojení řízení

Ředitelka věznice plk. Mgr. Lenka Smutná uvedla, že právní normy upravující výkon trestu institut společného řízení neznají a nedávají ani možnost postupu dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, který tuto možnost v § 88 výslovně upravuje. Dále poukázala na to, že na kázeňské řízení se nevztahuje správní řád,¹³ neboť § 76 odst. 1 zákona o výkonu trestu aplikaci správního řádu na kázeňské řízení vylučuje. Konečně ředitelka věznice poukázala na to, že zásada procesní ekonomie spočívá v tom, že správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů, přičemž dbá, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady. V kázeňském řízení se nestanovují náklady řízení, není tedy existence institutu spojení řízení vůbec zapotřebí, protože náklady ani teoreticky vzniknout nemohou.

Především si dejme pro lepší představu kázeňské tresty do časové osy.

- Dne 17. 7. 2017 byl sepsán záznam o prvním kázeňském přestupku (prodejna).
- Dne 21. 7. 2017 byl sepsán záznam o druhém kázeňském přestupku (flashdisk).
- Dne 21. 7. 2017 byl stěžovateli uložen kázeňský trest „za flashdisk“
- Dne 15. 8. 2017 byl stěžovatel uložen kázeňský trest „za prodejnu“

Je nepochybné, že v době zahájení kázeňského řízení „flashdisk“ již běželo kázeňské řízení „prodejna“. Oba kázeňské přestupky také souvisely s opuštěním věznice stěžovatelem (v jednom případě v rámci přerušování trestu, ve druhém případě v rámci volného pohybu na pracoviště mimo věznici). Spojení řízení se tedy v daném řízení nabízelo.

Nesouhlasím s ředitelkou věznice, že institut spojení řízení v kázeňském řízení proti vězněné osobě nelze užít. Analogická aplikace zákona o přestupcích na kázeňské řízení proti vězněné

---

11 Ustanovení § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu.

12 Ustanovení § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu.

13 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

osobě je možná, připouští ji i odborná literatura.¹⁴ Ostatně sám zákon o výkonu trestu v § 55 na zákon o přestupcích odkazuje. Jiný výklad ani není možný, neboť zákon o výkonu trestu např. stanoví, že kázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu.¹⁵ Zákon dále ale nedefinuje zavinění. Je třeba si tedy pomoci právě analogií s ustanovením § 15 zákona o přestupcích.

Subsidiárně ve prospěch spojení řízení z pohledu zásady procesní ekonomie lze argumentovat také správním řádem. Přestože zákon o výkonu trestu stanoví, že se na řízení podle tohoto zákona nevztahuje správní řád, aplikace základních zásad činnosti správního orgánu tím není dotčena. Správní řád totiž ve společných ustanoveních odkazuje na tyto základní zásady, které se mají použít při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.¹⁶ Základní zásady obsažené ve správním řádu vycházejí z obecných principů obsažených v ústavním i mezinárodním právu, tedy v právních normách vyšší právní síly, než je zákon. Lze tedy dokonce říci, že tyto zásady by měly platit automaticky i bez toho, aby na ně odkazovalo citované ustanovení.¹⁷

Ustanovení § 6 správního řádu upravující zásadu procesní ekonomie zní takto:

„(1) Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).

(2) Správní orgán postupuje tak, **aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje**. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Lze-li však potřebné údaje získat z úřední evidence, kterou správní orgán sám vede, a pokud o to dotčená osoba požádá, je povinen jejich obstarání zajistit. Při opatřování údajů podle tohoto ustanovení má správní orgán vůči třetím osobám, jichž se tyto údaje mohou týkat, stejné postavení jako dotčená osoba, na jejíž požádání údaje opatřuje.“

Zásada procesní ekonomie se neprojevuje toliko snahou o minimalizaci vyčíslitelných nákladů řízení, ale také v rovině zatížení obou stran řízení (tedy zaměstnanců s kázeňskou pravomocí i osob podezřelých ze spáchání kázeňského přestupku). Přitom zatížením lze rozumět zásah do práv stejně jako např. nutnost účasti na jednotlivých úkonech konkrétního řízení.¹⁸

V daném případě však akceptuji nespojení řízení, neboť ačkoliv záznam o kázeňském přestupku „za flashdisk“ byl sepsán až dne 21. 7. 2017, vztahuje se k události ze dne 24. 4. 2017, což považuji za podstatný detail. Právě tehdy stěžovatel prokazatelně vynesl flashdisk

---

14 KALVODOVÁ, Věra. *Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 146–147.

15 Ustanovení § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu.

16 Srov. ustanovení § 177 správního řádu s odkazem na zásady uvedené v ustanoveních §§ 2–8 správního řádu.

17 MOTEJL, Otakar a kol. *Vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 135–137.

18 Vedral, J. *Správní řád. Komentář*. Praha: Bova polygon, 2012, s. 134.

z věznice, což sám doznal. Ostatně podle § 58 odst. 1 řádu výkonu trestu je třeba o uložení kázeňského trestu rozhodnout co nejdříve po zjištění kázeňského přestupku a jeho náležitém objasnění. Toto ustanovení je projevem obecných penologických zásad, které požadují, aby kázeňské přestupky byly vyřizovány včas bez zbytečných průtahů. Efektivita trestu (jakéhokoli) totiž nespočívá v jeho tvrdosti, ale především v rychlosti a neodvratitelnosti.¹⁹

D. Informace o dalším postupu

Své šetření tedy končím.²⁰ Mám za to, že v daném případě věznice postupovala správně. Ve zprávě jsem vyjádřila nesouhlas s názorem věznice na využívání institutu spojení řízení v rámci procesní ekonomie. Věřím však, že pokud by věznice v budoucnu měla řešit znovu otázku spojení kázeňských řízení (za předpokladu, že to bude i s ohledem na penologické zásady vhodné), využije institutu spojení řízení. Na případ stěžovatele to však nebude mít vliv. Právě proto jsem se rozhodla šetření uzavřít.

Zprávu zasílám ředitelce Věznice Znojmo plk. Mgr. Lence Smutné a stěžovateli.

Brno 4. prosince 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

---

19 Srov. např. Mezník, J., Kalvodová, V., Kuchta, J. Základy penologie. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1995, s. 7.

20 Podle § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.